

Stockholm den 24 november 2016

R-2016/2170

Till Justitiedepartementet

Ju2016/03881/L4

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 18 november 2016 beretts tillfälle att avge yttrande över promemorian Förslag på vissa ändringar av förslagen i departementspromemorian Nya möjligheter till operativt polissamarbete med andra stater (Ds 2016:13).

Förslagen i nu aktuell promemoria innebär, i förhållande till i tidigare promemoria framförda förslag, att Säkerhetspolisen vid sidan av Polismyndigheten – till följd av den nya polisorganisationen med två självständiga polismyndigheter, ska kunna samarbeta med utländska myndigheter enligt de s.k. Prüm- och Atlasrådsbesluten.

Sammanfattning

Advokatsamfundet, som tidigare med vissa särskilda påpekanden har lämnat förslagen i den ursprungliga promemorian utan erinran,¹ har med undantag för nedan angivna synpunkter ingen erinran mot det nu kompletterande förslaget.

Synpunkter

Advokatsamfundet har i tidigare remissyttrande bland annat framfört kritik mot att utländska polismän inte skulle vara underställda svensk myndighetstillsyn, liksom att det är angeläget att ett utökat gränsöverskridande samarbete inte försvagar rättssäkerheten.²

¹ Se Advokatsamfundets remissyttrande den 30 augusti 2016 över promemorian Nya möjligheter till operativt polissamarbete med andra stater (Ds 2016:13).

² Se Advokatsamfundets remissyttrande den 6 oktober 2011 över betänkandet Utökat polissamarbete i Norden och EU (SOU 2011:25), liksom remissyttrande den 8 juni 2009 över rapporten från den nordiska arbetsgruppen tillsatt av Nordiska ämbetsmannakommittén för lagstiftningssamarbete – Samtjänstgöring mellan nordisk polispersonal. Se även Advokatsamfundets remissyttrande den 23 september 2011 över promemorian Utbyte av uppgifter ur kriminalregister mellan EU:s medlemsstater (Ds 2011:15). Advokatsamfundet hänvisar även till sina

Advokatsamfundet vidhåller de synpunkter som tidigare anförts i fråga om ett polisiärt samarbete över gränserna också i fråga om säkerhetspolisiärt samarbete.

Frågor om tillsyn av det polisiära samarbetet och av utländsk polispersonal på svenskt territorium, liksom upprätthållandet av grundläggande rättssäkerhetsprinciper och enskildas fri- och rättigheter till följd av samarbetet, gör sig av naturliga skäl minst lika gällande i fråga om gränsöverskridande samarbete mellan svensk och europeisk säkerhetspolis.

Såsom Advokatsamfundet tidigare påpekat sker inom EU för närvarande, bland annat till följd av det s.k. Stockholmsprogrammet, en positiv utveckling vad gäller synen på rättssäkerhet och mänskliga rättigheter i förhållande till effektiviteten i brottsbekämpningen. Trots detta går det inte att bortse ifrån skillnader mellan medlemsstaterna i fråga om synen på polisens roll i samhället och hur polisarbetet ska bedrivas. Detta gäller särskilt de nationella säkerhetspoliserna, som i många länder har en strakt politiserad roll och där säkerhetspolisen i vissa medlemsländer inte alls har någon oberoende roll i förhållande till statsledningen.

Dessa skillnader, vad gäller oberoende, den polisiära rollen, utbildning, arbetsmetoder, m.m. utgör riskfaktorer vid såväl samarbete i sig som utländska tjänstemäns myndighetsutövning i Sverige, inte minst när beslut ska fattas utifrån de svenska behovs- och proportionalitetsprinciperna.

Det är mot denna bakgrund av stor vikt att riktlinjer fastställs också för samarbete mellan säkerhetspoliserna inom EU och att dessa kan följas upp i efterhand, t.ex. av JO och JK.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Anne Ramberg